

1. Samenvatting

Na een succesvol 2006 laat het jaar 2007 eerder een vermindering van de economische activiteit vermoeden. Gezien de ontmoedigende graanoogst - het BNP voorziet een daling van 22,9% ! - zou de verhoging van het BNP maar 1,8% bedragen, tegen 8,1% het jaar voordien.

Dit scenario wijst nogmaals op de belangrijkheid van de landbouwproductie in het BNP van Marokko en de invloed van de weersomstandigheden op deze productie . De Marokkaanse economie blijft aldus gekenmerkt door een zeer relatieve groei.

De economische activiteit wordt echter behouden in 2007 dank zij een verhoging, soms zeer gevoelig, in verschillende sectors: verwerkende industrie (4,2%), mijnindustrie (5,6%), vervoer en communicatie (6,5%), bouwindustrie en openbare werken (7,9%).

2. Economische conjunctuur

De Marokkaanse economie zal volgens het "Centre marocain de conjoncture" in 2007 een stagnatie van de globale economische activiteit kennen. De vooruitzichten geven een groei van 1,8% in 2007 tegen 8,1% het jaar voordien.

De studie legt wel het accent op het goede verloop van de niet landbouw activiteiten. Stilgelegd door een (zeer) slechte graanoogst, is de dynamiek van de economie gebaseerd op de verwerkende industrie, een verbetering van de mijnsector en de sectoren transport en communicatie, evenals een gevoelige verhoging van de bouwsector en de openbare werken, en dit vooral gesteund op de grote bouwerven en de toeristische ontwikkeling (zie punt 3, uitzichten per sector).

De investeringen hebben in 2006 een duidelijke vooruitgang gekend (de cijfers voor 2007 zijn nog niet gekend), gesteund op een verbetering van de uitgaven voor uitrustingsgoederen (een verhoging van 13% van de invoer van uitrustingsgoederen).

Op het vlak van de buitenlandse uitwisselingen, is de buitenlandse vraag aan Marokko verhoogd met 9,2% in 2006, en dit gesteund door een goede internationale situatie.

Het tekort van de handelsbalans is nog toegenomen: +6,9%, maar in mindere maten dan 2005 (+24,9%). De dekkingscoëfficiënt stelt zich in 2006 rond 53,8%, wat een kleine verhoging is ten overstaan van 2005.

De gunstige evolutie van de transfers van de Marokkanen die in het buitenland wonen en de inkomsten uit toerisme spelen echter een compenserende rol en laten zelfs toe gedeeltelijk het commerciële verlies op de lopende balans te compenseren. Daardoor blijft de betalingsbalans voor het zesde achtereenvolgende jaar positief.

3. Vooruitzichten per sector

Zoals vermeld in het voorgaande punt, heeft de daling van de regen in 2007 een spectaculaire daling van het landbouw BBP meegebracht.

Op basis van de graanoogst, ten minste 30 miljoen kwintalen minder (86 miljoen in 2006), zou het landbouw BNP dalen met 22,9%. Deze situatie wijst nogmaals op het belang van de landbouwproductie in het BNP van Marokko, sterk afhankelijk van de regenval.

De mijnproductie vertoont in 2007 een belangrijke verbetering om ongeveer 5,6% te bereiken.

De vooruitgang van de industrie zou eveneens belangrijk zijn, dankzij het dynamisme van de verwerkende activiteit, met een verwachte stijging van 4,2%.

De omgeving van de haven Tanger Méditerranée werd verkozen voor de oprichting van het grootste complex voor constructie van auto's in Afrika. De groep Renault-Nissan zal 1 miljard EUR investeren voor de productie van 400.000 wagens. De mega investering van Renault-Nissan in Tanger Med, zal

ongetwijfeld een gunstige invloed hebben op de verdere ontwikkeling van de vrijhandelszones van Tanger Med.

De textielsector, als geteisterd bestempeld eind 2005, heeft zich succesvol opgesteld in 2006 en 2007. Meer dan ooit gericht op de Europese markt, zijn de Marokkaanse textielondernemingen vooral actief in het domein van de fast fashion (kleding aan gemiddelde prijzen en nieuwe collecties om de maand: Zara, Mango, H&M,...).

Transport en communicatie geven eveneens een tendens naar verhoging weer zoals de andere niet landbouwkundige activiteiten in Marokko, en dit met een vooruitgang van 6,5%.

De bouwsector en de sector openbare werken boekt nog steeds een nette vooruitgang met een indrukwekkende verhoging van 7,9% en dit vooral dank zij het dynamisme van de bouwsector en door het op gang zetten van grote infrastructures voor toerisme en wegennet. Het ritme van de lancering van grote bouwwerken is zeer belangrijk ("Plan Azur", haven van "Tanger Méditerranée", autostrades, stuwdammen) wat de ondernemingen in deze sector de gelegenheid geeft op volle toeren te draaien.

De sector toerisme breidt zich verder uit, gesteund door een vooruitstrevende politiek genoemd "Vision 2010" (objectief 10 miljoen toeristen einde decennium) en het plan "Azur" wat de hoteluitrusting betreft. In 2006 heeft de sector overnachtingen een verhoging gekend van 7% en het luchtvervoer 13%.

De Marokkaanse economie heeft zeker minder voordelige componenten: hoge energieprijzen, lage flexibiliteit en duurdere arbeidskrachten dan de concurrerende landen,...

Niettegenstaande deze minder gunstige omstandigheden beschikt Marokko over een ontegensprekelijk voordeel: de nabijheid en de toegang tot de Europese markt die neiging vertoont om zekere diensten te delocaliseren (offshoring).

Eén van de luiken ontwikkeld in het "Plan Emergence" raadt vooral de onderaanneming aan in de sectoren van auto-industrie en elektronische uitrustingen en moedigt Marokko aan om de sectoren van agro-industrie en de verwerking van de zeeproducten en kunstambacht verder te ontwikkelen.

4. Perspectieven voor de Belgische ondernemingen

De studie van de vooruitzichten voor de verschillende sectoren (punt 3) geeft aan de Belgische ondernemingen een overzicht van de beste opportuniteiten. Zij zouden ook een speciale aandacht moeten geven aan de grote werken die werden gestart door de Marokkaanse autoriteiten.

Hierbij zijn vooral te vermelden, het "Plan Azur" voor de toeristische sector, waar de onderneming Thomas et Piron twee markten behaalde en de nieuwe haven "Tanger Méditerranée" waar de firma Besix een markt behaalde voor de bouw van een kade voor containers. De reorganisatie van de vallei Bouregreg, tussen Rabat en Salé, is tevens vermeldenswaard.

Als besluit kan worden gezegd dat er verschillende mogelijkheden bestaan, vooral (deze lijst is niet volledig):

- In de bouwsector en de sector van openbare werken. Ongetwijfeld hebben deze sectoren een uitzonderlijke ontwikkeling gekend in de laatste jaren en deze tendens is nog altijd actueel en breidt zich verder uit in 2007.
- In de automobielsector, het project van Renault-Nissan zal firma's voor inrichting en onderaanneming aantrekken. De Marokkaanse autoriteiten voorzien faciliteiten, zoals bouwgrond en vrijhandelszones om de aannemers aan te sporen aldaar te investeren.
- De ontwikkeling van het toerisme: bouwen van hotels en onderaanneming, renovatie van gastenverblijven, inrichting van de stranden, sportterreinen, watersportplaatsen.
- De sector agro-industrie. De mogelijkheden zijn zeer uitgebreid en betreffen zowel de verwerkingsindustrie, de visvangst, de biolandbouw als de medicamenten op basis van wilde planten, de kruidenindustrie
- De energiesector, meer bepaald de alternatieve energieën: wind- en zonne-energie.

5. Nuttige websites

www.mincom.gov.ma : Ministerie van Communicatie

www.invest-in-morocco.gov.ma : Directie der Investerings van het Ministerie van Economische Zaken

www.finances.gov.ma : Ministerie van Financiën en van de Privatisering

www.douane.gov.ma : Directie der Douanes en van de Indirecte Belastingen

www.habitat.gov.ma : Ministerie van Huisvesting en van Stedenbouwkunde

www.mcinet.gov.ma : Ministerie van Industrie, van Handel en van Telecommunicatie

www.madrpm.gov.ma : Ministerie van Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Zeevisserij

www.tourisme-marocain.gov.ma : Ministerie van Toerisme

Bron: FOD Buitenlandse Zaken
ABH / DS / 2007